

בג"ץ פסק, ומה עכשיו?

דוד הראל

דברים שנאמרו בהפגנת הדגלים השחורים בקרית טבעון, 9 במאי, 2020

לא נראה לי שיהיו בין הדוברים הערב אנשי בשורות.

שבוע קשה ביותר עבר עלינו, בעיקר בגלל התקווה, שנכזבה כמובן, ששופטי בג"ץ יאזרו אומץ, יצטיידו ביושר ערפי ומוסרי, ימנעו מנאשם בפלילים חמורים להקים ממשלה, ויבטלו את חלק הארי מסעיפי הסכם האסון הבלתי נתפס שהביאו עלינו בנימין נתניהו וחברו החדש בני גנץ.

כמי שיצא כאן בשבוע שעבר בתחינה לשופטים שיעשו את מה שכל בר-דעת יודע שצריך ואפשר לעשות, אני מרגיש צורך לדבר על מה שבאמת קרה, ועל איך ממשיכים מכאן.

ובכן, הצהרנו מעל כל במה שנקבל את פסיקת בג"ץ, ואכן אנו מקבלים אותה ומרכינים ראש בפניה, כפי שכל אזרח שומר חוק חייב לעשות. אבל איננו חייבים להסכים עם איתה, ומותר, ואף חובה, לבקר את שיקוליהם ומסקנותיהם של השופטים, אפילו בחריפות.

את דעתי על מה קרה שם בבג"ץ, ומדוע, אני מעדיף להביא לכם דרך דברי אחרים, אשר מבטאים אותה טוב ממני בהרבה. עיתונאי חד מחשבה אחד, ושני אנשי משפט מהבכירים ביותר.

ראשית, הנה שלשה משפטים ממאמרו של אורי משגב ב"הארץ" ביום חמישי:

"השופטים בעיקר סירבו לדון. לא בחקיקה שהחלה ולא בזאת שטרם החלה, לא בתחום הערכי ולא בתחום הנורמטיבי, לא בראוי ולא בלא ראוי. כמו השיר של אברהם חלפי: "אני מצמצם את עצמי / כדי נקדה אלמונית / שלא להטריד בגופי / מלכיות".

הציטוט השני הוא מפיו של השופט העליון בדימוס, אליהו מצא, בריאיון ברשת ב'. מצא, אגב, היה אחד מחמשת שופטי בג"ץ שפסקו את הלכת דרעי-פנחסי ב-1993:

"בית המשפט העליון החמיץ בפסק הדין הזה הזדמנות שהיא אולי בלתי חוזרת לעת הזאת, להניח איזושהי תשתית ערכית למוסדות השלטון במדינת ישראל". על עצמו אמר שהוא היה "מקבל את העתירות בלי שום ספק, ולא רק אני", הוסיף. "אני משוכנע שעוד כמה מוותיקי חבריי מבית המשפט בתקופה ההיא היו מקבלים את העתירות."

לדבריו, השופטים התמקדו בהנמקות טכניות. "באסכולה המשפטית שאני גדלתי בתוכה, השיקולים הערכיים תמיד נחשבו חלק מהדין, השיקולים הערכיים היוו בסיס רציני מאוד להתערבות בפרשנות של חקיקה." כך אליהו מצא.

והציטוט האחרון, שמתאר באופן הולם את תגובתם של הרבה מאתנו העותרים, הוא מפיו של מיכאל בן-יאיר, שהיה יועץ משפטי לממשלה, ואח"כ שופט שלום, שופט מחוזי ושופט (בפועל) בבית המשפט העליון.

הדברים לקוחים משיחת ווטסאפ שניהלנו אתמול, ואני מצטט אותם ברשותו: "דפנה הולץ-לכנר [עורכת הדין שלנו] טענה יפה מאוד, עד כמה שאפשרו לה לטעון. הייתי 17 שנים שופט, בשלוש הערכאות. ישבתי בהרכבים שונים, ומעולם לא הייתי שותף לדיון שהיה כה חסר מזג שיפוטי, ומלא בהתערבויות שלא לצורך של השופטים. האכזבה כה עמוקה, ומרה.

השופטים התאמצו להפגין את האובייקטיביות שלהם ואת ריחוקם מה-"דיפ סטייט". וכך גם התוצאה בפסק הדין. בעובדה שהם אינם "דיפ סטייט" הם לא שכנעו את המלעיזים כך, ואילו את כבודם הערכי והמוסרי הם איבדו בעיני המאמינים בחשיבותה של רשות שופטת עצמאית. חבל מאוד".

כל זאת לגבי השבוע האחרון. ועכשיו, מה הלאה?

הפגנות, זעקות, מחאות והתארגנויות, בוודאי. ויש מקום גם להמשיך את המאבק המשפטי, שהרי שופטי בג"ץ במפורש השאירו פתח לדיון עתידי בסעיפים הבעייתיים שבהסכם גנץ-נתניהו, בתואנה שהם עדיין בשלבי חקיקה. זה היה ביום שני. כעת,

משנחקקו, מוגשות עתירות נגדם, והקבוצה שלנו דנה בינה לבין עצמה אם לקחת חלק בהם. נראה.

באחת העתירות האלה מעורב עו"ד אביגדור פלדמן, שמתכנן לטעון נגד עצם חוקיותו של השינוי הרדיקאלי שהרשות המחוקקת מנסה לעשות – אחרי שנבחרה – במבנה הרשות המבצעת. בלשונו הציורית:

"היקום המלפפון על הגנן? נבחרתם, מלפפוני הכנסת, כדי לבחור לכם גנן מתאים שאת תיאור מעלותיו ומהות תפקידו ידעתם לפני שיצאתם לבחור גנן. לא הצלחתם למצוא גנן ההולם את הדרישות, החלטתם לשנות את הדרישות ובחרתם בשני גננים שיחד יש להם את המעלות והתכונות שביקשנו מכם למצוא בגנן אחד. ומה אתנו, ששלחנו אתכם? האם שאלתם אותנו האם נסכים לשני גננים, שאולי יסתבכו זה ברגליו של זה? האם הסכמנו לשלם משכורת מלאה לשני גננים? בוודאי שלא!"

אבל לעניות דעתי, בנוסף למאבק בבג"ץ בנושאים האלה, ישנה פעילות אחרת שחייבת לעבור עכשיו לקדמת הבמה. היא ממוקדת, קריטית, ודחופה מאין כמותה:

צריך לפעול בכל דרך אפשרית, במסגרת החוק כמובן, **שבנימין נתניהו לא יתחמק ממשפטו!** הוא חייב להתייצב לפני שופטיו, במקום ובמועד שנקבע לו, דהיינו ב-24 למאי (בעוד שבועיים ממחר!), בבית המשפט המחוזי בירושלים, בדיוק כפי שהיה נדרש מכל אחד מאתנו.

ושלא נשלה את עצמנו: הוא יעשה הכל כדי שמשפטו יידחה שוב ושוב, או יבוטל כליל. יפתח במלחמה, יראה פתאום עליה בנדבקים בקורונה, יארגן פגישות חשובות עם שועי עולם, ועוד כיד הדמיון המרושע הטובה עליו.

אסור בשום פנים ואופן ליפול למלכודת הזאת!

רק אתמול נתניהו ואוחנה האריכו את "פגרת החירום" בבתי הדין הרבניים עד ה-24 למאי, כולל!! יתכן מאד שזהו בלון ניסוי לקראת הארכה זהה בבתי המשפט. שימו לב: מדובר על השבתת בתי המשפט עד למחרת תאריך תחילת משפטו של נתניהו! אדרבה, שיעמוד לפני שופטיו, שיופיע לדיונים כמו כל אזרח, ושיוכיח שם את חפותו. או, לחילופין, שייפסק וייגזר דינו ויישא בעונשו. מה שיחליטו השופטים.

איך עושים זאת? יש כמה כיוונים אפשריים, אבל מה שברור הוא שאת הקריאה הזאת צריך להפנים, ולזעוק אותה מעל כל גבעה:

אין מצב שנאשם בפלילים חמורים כגון שוחד יתחמק ממשפט. אין מצב!

ולסיום, אסור לנו בשום פנים ואופן לאבד תקווה. העולם יפה, ומלא באנשים טובים. לטובתנו ולטובת ילדינו ונכדינו אין לנו הפריבילגיה להתייחס. החתירה לאמת, לצדק, לניקיון כפיים, לשוויון ולשלום היא מטרה נעלה, וחייבים, חייבים, להמשיך ולפעול בנחישות כדי להשיגה.

בהמשך, צריך יהיה לפעול בחכמה, תוך למידת הלקחים מבגידת גנץ במצביעיו, ולבנות גוף פוליטי חדש, שוויוני ודמוקרטי, משותף לאזרחים היהודים והערבים. וזה יביא לשחרר חדש אמיתי.